

Vijftiende Bijbelstudie over Galaten 5 : 13 – 15 – hoofdstuk 19 van ‘Tot vrijheid geroepen’, Bijbelstudies over de Galatenbrief, van ds. W. Harinck

1. Zingen: Ps. 97 : 6 en 7
2. Gebed
3. Lezen: Galaten 5 : 1 – 15 en Romeinen 12 : 9 - 21
4. Welkom en mededelingen

Inleiding

We zijn nu gekomen aan de praktijk van de vrijheid. Boven ons gedeelte staat ‘*de vrijheid niet misbruiken.*’ Stond in het voorgaande gedeelte de afweer tegen de dwaalleer en de vermaning aan de gemeente, nu volgt aan het slot van deze brief een positieve en praktische uiteenzetting van het nieuwe leven door de Geest. Het woordje want in **vers 13** slaat op de hele vermaning in de verzen **1 tot 12**. In vers 12 maakt Paulus een scherpe woordspeling: laten de dwaalleraars maar afgesneden worden van de gemeente. Vers 1 van hoofdstuk 5 spreekt van de vrijheid waartoe Christus ons heeft vrijgemaakt. Paulus houdt nu zijn broeders en zusters voor (in het Griekse meervoud wordt zowel mannelijk als vrouwelijk bedoeld). God heeft niet alleen Zijn gemeente in vrijheid overgezet (vs. 1), maar wil hen daar ook houden. Hoe? De gemeente moet door Zijn roepstem naar Hem luisteren: vers 8: dit gevoel is niet uit Hem Die u roept. Zie ook Galaten 1:6 en 3:5.

Heel de brief aan de Galaten is doortrokken door het thema ‘vrijheid’. Sinds de grote bevrijding die is bevochten door Jezus Christus in Zijn verlossingswerk, is de tirannie van alle machten, van de vloek van de wet, van de zonde, dood en satan verdreven. De ware Christgelovigen worden niet geroepen tot een vrijheid *van* iets, maar ook een vrijheid *tot* iets. Dat betekent een vrijheid van de vloek van de wet, maar ook een vrijheid tot het doen van de wet. Ds. Den Boer vergelijkt het met de vrijheid van een trekvogel, hoog in de lucht. Denk aan de vlucht van de wilde ganzen. In formatie gaan ze naar het zuiden. Een aan kop en de anderen er achteraan. U weet het wel: in de vorm van een V. Waar hunkeren ze naar? Naar warmte en water. Zo worden ook de gelovigen gedreven door de Geest. Zij zoeken de dingen die boven zijn. Een heimwee, die niet te temmen is en gedreven door een hemelse drijfkracht in hun binnenste. Mooi las ik dat ze samen één groot vredestecken vormen. Wat de Heere werkt in het rijk van de Schepping doet Hij ook in de Herschepping.

Vers 13: *‘Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders, alleenlijk gebruikt de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees; maar dient elkander door de liefde.’*

Door Wie zijn ze tot vrijheid geroepen? Door God. Het is dus geen vrijheid die op naam staat van enig mens of van één of andere bevrijdingsactie van de mens. Het is een geschenk dat de mens van God uit ten deel valt. Letten we er ook op dat het een bepaald soort vrijheid is. Zeker geen permissie tot losbandigheid of een vrijbuitelij

die geen grenzen kent. Geen startpunt, geen uitgangspunt of operatiebasis voor het vlees. Dat zou betekenen dat alle remmen eraf zijn en dat de mens zich in zelfzucht en opstand zou mogen uitleven. Daar heeft deze vrijheid niets mee te maken. De vrijheid van een christen is vrijheid om te *dienen*. In feite wordt hij opnieuw een gedrevene, zelfs een slaaf, een doulos. Toch anders, geen slaaf van zichzelf, maar een slaaf, een dienaar van Jezus Christus en van zijn naaste. Christus en de naaste, daar stemt hij zich nu op af. Door ons afvallen van de levende God, zijn wij mensen allemaal onmachtig geworden om lief te hebben. Het kan gewoon niet meer, en we willen het ook niet meer. Daar tegenover staat, als we door God Geest innerlijk zijn vrijgemaakt, dan pas zijn we in staat om onszelf prijs te geven en voor God en alle mensen de minste te zijn. Dat gaat absoluut niet gedwongen, maar het gaat vanzelf.

Dan zijn we toegekomen aan **vers 14**: *'Want de gehele wet wordt in één woord vervuld, namelijk in dit: Gij zult uw naaste liefhebben gelijk uzelf'*.

In één woord: liefde, maar niet een liefde, die bestaat uit een beetje geven en een beetje nemen. Ook niet een liefde die er slechts op uit is om een ander niet aan te doen wat men zichzelf niet aangedaan wilt hebben. *Zo in de trant van: 'Wat gij niet wilt wat u geschiedt, doe dat ook een ander niet'*. De Heere Jezus leerde e.e.a. veel positiever: *'Alle dingen dan die gij wilt dat u de mensen zouden doen, doet gij hun ook alzo'; en Hij zegt erachter: want dat is de Wet en de profeten'*.

Paulus grijpt hier terug naar het Oude Testament naar Leviticus 19:18: *Gij zult niet wreken, noch toorn behouden tegen de kinderen uws volks; maar gij zult uw naaste liefhebben als uzelf; Ik ben de HEERE'*.

In dit hoofdstuk komen alle facetten van de Tien Geboden aan de orde:

Geen andere goden: vers 4; geen afgodsbeelden: vers 4; geen misbruik van Gods Naam: vers 12; Gedenken van de sabbat: vers 3; vader en moeder eren: vers 3; niet doodslaan: vers 16; niet echtbreken: vers 29; niet stelen: vers 11 en 13; geen valse getuigenis spreken: vers 11 en 16; niet begeren: vers 13. De HEERE benadrukt dit alles door de toevoeging: Ik ben de HEERE. In Matth. 22 en Markus 12 herhaalt de Heere Jezus dit gebod. De kern in Leviticus en de woorden van de Heere Jezus is liefde.

Paulus schrijft in dit hoofdstuk dat de vrijheid niet alleen bedreigd wordt door wettische eisen, maar zeker ook door bandeloosheid. Het is heel goed mogelijk dat de vrijheid gebruikt wordt voor pure zelfzucht. Uiteindelijk wordt dan het tegendeel bereikt. Het 'vlees' is de korte typering van het leven dat in zelfhandhaving zijn eigen weg wil bepalen. Wat stelt Paulus daar tegenover? We kunnen alleen zicht krijgen op de ware vrijheid, als we het doel van Christus' vrijkoping voor ogen houden: dat we elkaar in liefde dienen. Zie vers 6: het geloof, door de liefde werkende. Deze dienst staat niet tegenover, maar in volkomen harmonie met de vrijheid waarin we door

Gods genade mogen staan. In Galaten 1 : 10 komen we dit al tegen: Wat predik ik nu de mensen of God? ...Want indien ik nog mensen behaagde, zo ware ik geen dienstknecht van Christus.

Als Paulus deze dingen schrijft, trekt hij dus één lijn met het onderwijs dat Jezus altijd heeft gegeven. Hij schaft de wet niet af, maar hij maakt ruim baan voor Gods wet. De wet van God is een blok aan ons been. Wanneer? Als we er de zaligheid mee verdienen willen. Tegelijk is de wet een heirbaan voor allen die achter Christus willen wandelen. Maar... dan wel de hele wet, in al zijn onderdelen. Vooral in zijn diepste bedoeling en opzet, nl. in de liefde. Want wat zijn werken der wet, als de liefde ontbreekt? En hoe zouden we God kunnen liefhebben volgens diezelfde wet, als men de naast niet lief heeft volgens diezelfde wet? Juist door de liefdedienst aan de naaste krijgt de liefde tot God gestalte. In de Joodse synagogen probeerde men om alle afzonderlijke voorschriften van de Thora tot enkele grote grondprincipes terug te brengen (denk aan de besnijdenis).

We zagen dat Paulus in positieve zin teruggrijpt op het O.T., maar hij zet het leven door de Geest ook in het kader waar het hoort. Wel is het van belang dat Paulus niet zegt dat dit woord de gehele wet vervangt; dan zouden we de indruk kunnen wekken dat wij zelf voortaan kunnen bepalen wat we 'liefde' vinden en dan toch in autonomie kunnen leven. Liefde is de vervulling van de wet. De geboden worden in hun eigenlijke, oorspronkelijk bedoeling gezien, als we deze zien als de eis der liefde. Dan is de liefde geen eisende voorwaarde, maar juist de vrucht van een leven uit het geloof. De concrete geboden van God krijgen weer een plaats binnen het kader van die liefde. Paulus haalt Lev. 19:18 ook aan in het gedeelte wat we hebben gelezen uit Romeinen 13 :9. Hij geeft er dezelfde betekenis aan als de Heere Jezus in Markus 12:29 vv. en Lukas 10:25-37.

Er was een discussie over of 'de naaste' nu alleen de volksgenoot was, of dat dit gebod liefde tot alle mensen vroeg. De Heere wijst van de theoretische context naar een praktisch vraag: voor wie kun je zelf als naaste iets betekenen (Luk. 10:36v). Paulus dit woord van de Heere Jezus goed: het gaat om concrete dienstbaarheid.

Dienstbaarheid uit liefde staat in scherp contrast met de waarschuwing van Paulus in vers **15: *'Maar indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe dat gij van elkander niet verteerd wordt'***.

De woorden 'bijten' (verwonden, pijn doen), 'opeten', (geen ruimte laten voor) en 'verslinden' verteren bereiken hier een climax. Wat doet Paulus met deze woorden? Hij vergelijkt de verhouding van de gemeenteleden onderling met het gedrag van wilde beesten. Die beesten kunnen alleen maar denken aan het stillen van hun honger door hun prooi te grijpen, te verscheuren en op te vreten. Hoor wat Paulus zegt: als u zo met elkaar omgaat in de gemeente en de ander geen ruimte gunt, dan kan het wel eens gebeuren, dat uw gehele gemeente verslonden, vernietigd wordt.

Overhoop liggen met elkaar leidt vroeg of laat tot zelfvernietiging. Vaak begint het met bijterigheid. Snauwen en grommen en als een hond er de tanden inzetten. 'Zo wordt de ene mens voor de ander een wolf'. Men heeft uiteindelijk geen rust, totdat de ander het leven onmogelijk is gemaakt. Anders gezegd de dood van de één is het brood van de ander. Men verslindt elkaar. Totdat men zelf aan de beurt is. En zo is het hele leven één beestenbende geworden, aldus ds. C. den Boer. De naastenliefde op zijn kop. De omgekeerde wereld. Hoe dan? 'Vrijheid tot een oorzaak voor het vlees'. Ik zal u de Griekse woorden besparen, maar vertaald betekenen ze elkaar bijten en vereten, beginnen te verslinden, door elkaar verteerd worden = verteren, verdelgen.

Bij nauwkeurige lezing kunnen we Paulus niet verwijten dat hij een pleidooi voert voor een soepel optreden, om de die dwaalleraren ruimte te geven binnen de gemeente. Veeleer doelt Paulus op die andere wijze waarop 'het vlees' ons handelen kan gaan bepalen. Hoe dan? Dat we de verkregen vrijheid voor ons eigen streven aan misbruiken (vs. 13). Ons doel zal steeds voor ogen moeten staan: Christus' vrijkoping, want we zijn vrijgemaakt om in liefde God en elkaar te dienen.

Luther zegt bij deze tekst het volgende:

Paulus begon hierboven met tot goede werken aan te sporen en heeft gezegd dat de gehele wet in één woord vervuld wordt, namelijk in dit: 'Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.' Dan zou iemand op de gedachte kunnen komen: in de gehele brief berooft Paulus de wet van haar gerechtigheid, want hij zegt immers: 'Uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden (Gal. 2:16) en verder: 'Wie uit de werken der wet zijn, die zijn onder de vloek (Gal. 3:10). Maar nu zegt hij dat de gehele wet in één woord vervuld wordt; dan schijnt hij vergeten te hebben hetgeen hij de gehele brief door behandeld heeft; ja hij schijnt juist het tegenovergestelde te zeggen van wat hij eerst beweerd heeft, namelijk dat degenen die werken der liefde doen, de wet vervullen en rechtvaardig zijn. Paulus gaat dat in vers 16 nader uitleggen, daar hopen we de volgende keer meer over te horen.

Zingen: Psalm 133 vers 1 en 3